

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.1.2014
COM(2013) 938 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Έκθεση προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2006/32/ΕΚ για την ενεργειακή
απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και της οδηγίας
2004/8/ΕΚ για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για
χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας.**

{SWD(2013) 541 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2006/32/EK για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και της οδηγίας 2004/8/EK για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της οδηγίας 2006/32/EK για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες¹ («οδηγία για τις ενεργειακές υπηρεσίες» ή «ΟΕΥ») είναι να καταστεί η τελική χρήση της ενέργειας πιο οικονομική και αποτελεσματική, με τον καθορισμό ενδεικτικών στόχων, κινήτρων και των αναγκαίων θεσμικών, χρηματοδοτικών και νομικών πλαισίων για την άρση των υφιστάμενων φραγμών και ατελειών της αγοράς που παρεμποδίζουν την αποδοτική τελική χρήση της ενέργειας. Επιπλέον, σκοπεύει στη δημιουργία των συνθηκών για την ανάπτυξη και την προώθηση της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών και για την εκτέλεση των προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας και άλλων μέτρων με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση.

Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις ενεργειακές υπηρεσίες είναι η διανομή και τη λιανική πώληση ενέργειας, η εκτέλεση μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής (ΣΕΔΕ) εντός της ΕΕ, και, σε κάποιο βαθμό, στις ένοπλες δυνάμεις. Στόχος της οδηγίας είναι η λιανική πώληση, προμήθεια και διανομή φορέων ενέργειας μέσω εκτεταμένου δικτύου, λόγου χάρη ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, καθώς και άλλες μορφές ενέργειας, όπως η τηλεθέρμανση, το πετρέλαιο θέρμανσης, ο άνθρακας και ο λιγνίτης, τα δασοκομικά και τα γεωργικά ενεργειακά προϊόντα και τα καύσιμα κίνησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 της ΟΕΥ, τα κράτη μέλη όφειλαν να καταρτίσουν και να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή, το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2011², δεύτερο σχέδιο δράσης ενεργειακής απόδοσης (ΣΔΕΑ).

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5 της ΟΕΥ, με βάση τα ΣΔΕΑ η Επιτροπή εκτιμά την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη μέλη όσον αφορά την επίτευξη του οικείου εθνικού ενδεικτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας.

Ως εκ τούτου, με την παρούσα έκθεση η Επιτροπή ολοκληρώνει την εκτίμηση και υποβολή έκθεσης σχετικά με τα δεύτερα ΣΔΕΑ, εκπληρώνοντας την υποχρέωση που υπέχει βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 5 της ΟΕΥ. Η έκθεση υποβάλλεται αργότερα από ό,τι προβλεπόταν, επειδή δεν είχαν υποβληθεί από όλα τα κράτη μέλη τα οικεία ΣΔΕΑ εντός της προθεσμίας που τάσσει η ΟΕΥ.

¹ ΕΕ L 114 της 27.4.2006, σ. 64.

² Η Κροατία υπέβαλε ΣΔΕΑ τον Απρίλιο 2013, μολονότι βάσει της ΟΕΥ δεν είχε την υποχρέωση να το πράξει, καθώς η υποχρέωση αυτή ήταν προγενέστερη της προσχώρησης της Κροατίας στην ΕΕ.

Η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης προσφέρει μεγάλο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας στην ΕΕ, επειδή δεν σπαταλιέται αλλά αξιοποιείται η θερμότητα που παράγεται κατά την ηλεκτροπαραγωγή. Το δυναμικό αυτό δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως. Η οδηγία 2004/8/ΕΚ για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας³ («οδηγία ΣΗΘ» ή «οδηγία για τη συμπαραγωγή») έχει σκοπό να διευκολύνει την εγκατάσταση και λειτουργία των εγκαταστάσεων συμπαραγωγής, ώστε να εξοικονομηθεί ενέργεια και να καταπολεμηθεί η κλιματική αλλαγή. Η οδηγία ΣΗΘ πρέπει, βραχυπρόθεσμα, να καταστήσει δυνατή την εδραίωση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων συμπαραγωγής και την προώθηση νέων μονάδων, και, μακροπρόθεσμα, να δημιουργήσει το απαραίτητο πλαίσιο για υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας με σκοπό τη μείωση των εκπομπών.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της οδηγίας ΣΗΘ, τα κράτη μέλη όφειλαν να δημοσιεύσουν έκθεση με τα αποτελέσματα της ανάλυσης και των αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν όσον αφορά την εγγύηση προέλευσης, τις εθνικές δυνατότητες συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη συμπαραγωγή.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας ΣΗΘ, απαιτείται από την Επιτροπή να υποβάλλει τακτικές εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της οδηγίας ΣΗΘ. Με την παρούσα έκθεση εκπληρώνεται η εν λόγω απαίτηση. Η έκθεση υποβάλλεται αργότερα από ό,τι προβλεπόταν, επειδή δεν είχαν υποβληθεί από όλα τα κράτη μέλη οι οικείες εκθέσεις εντός της προθεσμίας που τάσσει η ΣΗΘ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, από τις 5 Ιουνίου 2014, η ΟΕΥ και η οδηγία ΣΗΘ θα καταργηθούν σχεδόν εξ ολοκλήρου με την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση («ΟΕΑ»)⁴. Ωστόσο, έως την 1η Ιανουαρίου 2017 δεν θα καταργηθεί η υποχρέωση καθορισμού στόχου, που προβλέπεται στο άρθρο 4 της ΟΕΥ.

Την παρούσα έκθεση συνοδεύει έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD(2013) 541 final), το οποίο περιέχει αναλυτικές πληροφορίες από τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τις ενεργειακές υπηρεσίες και της οδηγίας για τη συμπαραγωγή, καθώς και αξιολόγηση της προόδου που συντελέστηκε όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση στον ενεργειακό εφοδιασμό και στην κατανάλωση κατά την τελική χρήση. Το έγγραφο εργασίας περιλαμβάνει επίσης λεπτομερή ανάλυση του ΣΔΕΑ κάθε κράτους μέλους.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2006/32/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Σύμφωνα με την οδηγία για τις ενεργειακές υπηρεσίες απαιτείται από τα κράτη μέλη να καθορίσουν και να προσπαθούν να επιτύχουν έως το 2016 εθνικό ενδεικτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας τουλάχιστον 9% της τελικής ενέργειας⁵. Οι περισσότερες διατάξεις της εν λόγω οδηγίας έχουν αντικατασταθεί με ακριβέστερες λεπτομερείς διατάξεις της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση. Ωστόσο, οι απαιτήσεις που συνδέονται με τον στόχο του 9% δεν θα

³ ΕΕ L 52 της 25.7.2004, σ. 50.

⁴ Οδηγία 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1.

⁵ Στο παράρτημα I της οδηγίας καθορίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να υπολογίζουν τον οικείο στόχο με βάση την ετήσια τελική εγχώρια ενεργειακή κατανάλωση κατά την τελευταία πενταετία πριν από την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας.

καταργηθούν έως το 2017. Μολονότι οι υπολογισμοί και η μεθοδολογία είναι πολύ διαφορετικά, ο στόχος που προβλέπεται στην ΟΕΥ πρέπει να θεωρηθεί ως βήμα της ΕΕ για την επίτευξη του πιο φιλόδοξου στόχου της μείωσης κατά 20% της ενεργειακής κατανάλωσης έως το 2020.

Η οδηγία ΟΕΥ απαιτεί από τα κράτη μέλη να αναφέρουν στα οικεία ΣΔΕΑ τα κύρια μέτρα ενεργειακής απόδοσης που θέσπισαν ή σχεδιάζουν να λάβουν. Εν γένει, με βάση την πληρότητα, το επίπεδο περιγραφής των εθνικών μέτρων πολιτικής και την κάλυψη βασικών τομέων, η συνολική ποιότητα των δευτέρων ΣΔΕΑ που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη τα έτη 2011-2012 στο πλαίσιο της ΟΕΥ ήταν πολύ υψηλότερη από εκείνο των πρώτων ΣΔΕΑ, που υποβλήθηκαν το 2007-2008. Αυτό αποτυπώνεται και στην εξοικονόμηση ενέργειας που αναμένεται να επιτευχθεί με την εφαρμογή των νέων μέτρων που περιλαμβάνονται στα δεύτερα ΣΔΕΑ.

Καθώς η έμφαση της ΟΕΥ είναι η εξοικονόμηση ενέργειας κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες – εξαιρουμένων, όπως προαναφέρεται, των περισσότερων μέτρων ενεργειακής απόδοσης από πλευράς προσφοράς και των μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των συμμετεχόντων στο ΣΕΔΕ – σε πολλά από το δεύτερα ΣΔΕΑ παρέχονται λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες που διεξάγονται ή προγραμματίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του ενεργειακού εφοδιασμού. Επιπλέον, στα ΣΔΕΑ περιγράφονται ποικίλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης πέραν των ενεργειακών υπηρεσιών.

Στα κτήρια αναλογεί το μεγαλύτερο μερίδιο του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας στην ΕΕ και η επίτευξη βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης στον τομέα αυτό είναι στόχος προτεραιότητας για τα κράτη μέλη. Όλα σχεδόν τα κράτη μέλη ανέφεραν, στα οικεία δεύτερα ΣΔΕΑ, μέτρα που καλύπτουν νέα και υφιστάμενα κτήρια, καθώς και κατοικίες και κτήρια του τριτογενούς τομέα⁶. Η εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται με τους οικοδομικούς κανονισμούς και μέτρα αποτελεί σημαντικό μέρος της συνολικής εξοικονόμησης σε εθνική κλίμακα, σε ορισμένες δε περιπτώσεις περιλαμβάνεται η προγενέστερη εξοικονόμηση που απέφεραν κανονισμοί εφαρμοζόμενοι από το 1995. Όπως και στην πρώτη περίοδο αναφοράς, ο οικιστικός τομέας είναι το κύριο χαρακτηριστικό των δευτέρων ΣΔΕΑ, καθώς 17 κράτη μέλη ανέφεραν εκτενή προγράμματα ανακαίνισης κτηρίων.

Μερικά κράτη μέλη περιλαμβάνουν στους υπολογισμούς εξοικονόμησης τα αποτελέσματα της ειδικής νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, λόγω χάρη εκτελεστικών κανονισμών για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, αρκετά κράτη μέλη⁷ ανέφεραν την αξιοποίηση κονδυλίων της ΕΕ, καθώς και εσόδων από την πώληση των καταλογισμένων ποσοτικών μονάδων (Assigned Amount Units/AAU) σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο. Ταυτόχρονα, σε όλη την ΕΕ είναι ανοδική η πορεία των προσπαθειών για αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση των βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης.

Ο αριθμός των πολλά υποσχόμενων οριζόντιων μέτρων αυξήθηκε από την πρώτη στη δεύτερη περίοδο αναφοράς. Εν προκειμένω, οι υποχρεώσεις εξοικονόμησης ενέργειας αποτελούν πλέον καίριο στοιχείο των προσπαθειών για την επιτάχυνση της εξοικονόμησης ενέργειας. Πέντε κράτη

⁶ Βλ. τμήμα 3.2 του συνοδευτικού έγγραφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2013) 541 final σχετικά με την έκθεση προόδου όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

⁷ Βλ. τμήμα 4 του συνοδευτικού έγγραφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2013) 541 final.

μέλη ανέφεραν ότι λειτουργούν ήδη συστήματα «λευκών πιστοποιητικών»⁸. Δύο κράτη μέλη αναφέρουν στα οικεία δεύτερα ΣΔΕΑ την επικείμενη εισαγωγή των εν λόγω συστημάτων. Οι εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών («ΕΕΥ») συνεχίζουν να αποτελούν περαιτέρω καίριο στοιχείο χρηματοδότησης της ενεργειακής απόδοσης στην ΕΕ. Εν προκειμένω, αρκετά κράτη μέλη αναφέρουν την παροχή υποδειγμάτων συμβάσεων για ενεργειακές υπηρεσίες, τη θέσπιση νομοθεσίας ή την άρση των νομικών εμποδίων ώστε να ανοίξει για τις ΕΕΥ η δυνατότητα παροχής ενεργειακών υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα. Παράλληλα, όπως σημειώθηκε και κατά την πρώτη περίοδο αναφοράς, για πολλά μέτρα σχετικά με τις ΕΕΥ που αναφέρθηκαν παρέχονται λίγες λεπτομέρειες σχετικά με συγκεκριμένες δράσεις που πρέπει να αναληφθούν.

Η συνολική τελική εξοικονόμηση ενέργειας το 2010, σύμφωνα με τα στοιχεία που δήλωσαν τα κράτη μέλη, ήταν περίπου 59 εκατομμύρια ΤΙΠ (εκατομμύρια τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου). Η ποσότητα αυτή είναι περίπου 35% μεγαλύτερη από το άθροισμα των ενδιάμεσων στόχων εξοικονόμησης ενέργειας που είχαν τεθεί από τα 27 κράτη μέλη με τα οικεία πρώτα ΣΔΕΑ, που υποβλήθηκαν το 2008. Τα δηλωθέντα ενδιάμεσα ποσοστά εξοικονόμησης εκτείνονται από 1,8% της κατανάλωσης αναφοράς στη Λιθουανία έως σχεδόν 9% στη Γερμανία και τη Σουηδία, χώρες στις οποίες ο ενδεικτικός στόχος για το 2016 σύμφωνα με την ΟΕΥ είχε ουσιαστικά επιτευχθεί στο τέλος της ενδιάμεσης περιόδου.

Η προβλεπόμενη για το 2016⁹ συνολική εξοικονόμηση περίπου 132 εκατομ. ΤΙΠ κατανάλωσης τελικής ενέργειας υπερβαίνει κατά πολύ τα περίπου 89 εκατομ. ΤΙΠ, ποσότητα που αντιστοιχεί στον ενδεικτικό στόχο του 9%. Στην Ισπανία και τη Γερμανία, σύμφωνα με τις προβλέψεις, αναμένονται τα υψηλότερα επίπεδα εξοικονόμησης, ενώ τέσσερα κράτη μέλη προβλέπουν ότι η εξοικονόμηση το 2016 θα είναι κατώτερη του 9% της οικείας ενεργειακής κατανάλωσης αναφοράς. Ωστόσο, κατά τη σύγκριση των αριθμητικών στοιχείων εξοικονόμησης των κρατών μελών είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης και όχι μόνο τα δηλωθέντα και τα προβλεπόμενα επίπεδα εξοικονόμησης. Για την ποσοτικοποίηση της εξοικονόμησης ενέργειας χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικές προσεγγίσεις. Κατά συνέπεια, τα αριθμητικά στοιχεία που παρατίθενται στον κατωτέρω πίνακα 1 μπορούν να χρησιμεύσουν μόνο ως κατά προσέγγιση δείκτης των πραγματικών εξοικονομήσεων στην ΕΕ. Οι εθνικές προσεγγίσεις εξετάζονται λεπτομερέστερα στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Όπως προκύπτει από την ανωτέρω επισκόπηση της προόδου όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση στην ΕΕ, σημειώθηκαν διάφορες θετικές εξελίξεις μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου γύρου των εκθέσεων βάσει της ΟΕΥ. Η ευρεία χρήση του οδηγού και του υποδείγματος που διαβίβασε η Επιτροπή έχει συμβάλει στη γενική βελτίωση της ποιότητας των ΣΔΕΑ. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη θα μπορούσαν να βελτιώσουν ακόμη περισσότερο τις εκθέσεις τους, με την παροχή περισσότερων λεπτομερειών σχετικά με τα μέτρα και την υλοποίησή τους, καθώς και με την αποσαφήνιση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την ποσοτικοποίηση της εξοικονόμησης ενέργειας. Ο δεύτερος γύρος εκθέσεων δείχνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης των πληροφοριών που παρέχονται στα ΣΔΕΑ για να αποδεικνύεται κατά

⁸ Πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται από ανεξάρτητους πιστοποιούντες φορείς και επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς φορέων της αγοράς όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας ως αποτέλεσμα μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης (Άρθρο 3 στοιχείο ιθ) της ΟΕΥ).

⁹ Βλ. τμήμα 4.9 και πίνακα 10 του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2013) 541 final.

πόσον και με ποιο τρόπο τα κράτη μέλη μπορούν να επιτύχουν τον στόχο εξοικονόμησης ενέργειας.

Πίνακας 1: ΣΔΕΑ - Στόχοι και προβλέψεις εξοικονόμησης τελικής ενέργειας για το 2016 και δηλωθείσα εξοικονόμηση για το 2010

	Στόχος εξοικονόμησης τελικής ενέργειας για το 2010 (ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας με πλάγιους χαρακτήρες)		Δηλωθείσα εξοικονόμηση τελικής ενέργειας το 2010 (ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας με πλάγιους χαρακτήρες)		Προβλέψεις εξοικονόμησης τελικής ενέργειας για το 2016 (ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας με πλάγιους χαρακτήρες)	
Κράτος μέλος	Εκατομ. ΤΠΠ	% της κατανάλωσης αναφοράς	Εκατομ. ΤΠΠ	% της κατανάλωσης αναφοράς	Εκατομ. ΤΠΠ	% της κατανάλωσης αναφοράς
Αυστρία	0,428	2,0%	1,180	5,5%	1,874	8,8%
Βέλγιο	0,789	3,0%	1,301	4,9%	2,985	11,4%
Βουλγαρία ¹⁰	0,209	3,0%	0,305	4,4%	1,066	15,3%
Κύπρος ¹¹	0,060	3,3%	0,066	3,6%	0,191	10,4%
Τσεχική Δημοκρατία ¹²	0,355	1,8%	0,532	2,7%	1,596	8,2%
Δανία	0,449	3,0%	0,664	4,4%	1,285	8,6%
Εσθονία	0,061	2,3%	0,079	3,0%	0,213	8,1%
Φινλανδία	0,507	3,0%	1,040	6,1%	2,123	12,5%
Γαλλία	5,000	3,8%	5,159	3,9%	18,000	13,5%
Γερμανία	12,181	6,1%	17,937	9,0%	33,868	17,1%
Ελλάδα ¹³	0,439	2,8%	0,794	5,1%	1,415	9,0%
Ουγγαρία	0,152	1,0%	0,293	1,9%	1,371	9,0%
Ιρλανδία	0,559	4,5%	0,523	4,2%	1,576	12,6%
Ιταλία	3,066	2,7%	4,102	3,6%	10,880	9,6%
Λετονία	0,006	0,2%	0,294	8,8%	0,299	9,0%
Λιθουανία	0,054	1,5%	0,067	1,8%	0,341	9,4%
Λουξεμβούργο	0,045	2,7%	0,128	7,6%	0,238	14,1%
Μάλτα	0,011	3,0%	0,014	3,8%	0,033	9,0%
Κάτω Χώρες	0,978	2,0%	2,278	4,7%	6,416	13,1%

¹¹ Τα στοιχεία για την Κύπρο, την Ιρλανδία και τις Κάτω Χώρες παρατίθενται ως ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας. Καθώς στην ΟΕΥ δεν προσδιορίζεται εξοικονόμηση «πρωτογενούς» ή «τελικής» ενέργειας, τα κράτη μέλη υπέβαλαν στοιχεία με βάση τους οικείους ορισμούς.

¹² Η Τσεχική Δημοκρατία δεν αναφέρει με σαφήνεια την ενδιάμεση εξοικονόμηση που επιτεύχθηκε. Το αριθμητικό στοιχείο για το 2010 που αναγράφεται ανωτέρω είναι το ένα τρίτο της πρόβλεψης για το 2016.

¹³ Για να συνυπολογίσει τις συνέπειες της ύφεσης, η Ελλάδα προσάρμοσε την πολύ υψηλή ενδιάμεση εξοικονόμηση που προέκυψε με μεθόδους «από την κορυφή προς τα κάτω», ώστε να είναι πιο ρεαλιστική η κλίμακα της ενδεχόμενης εξοικονόμησης που επιτεύχθηκε. Το στοιχείο για το 2010 που εμφανίζεται στον πίνακα αντιπροσωπεύει την κατώτατη τιμή της κλίμακας τιμών. Δεν υπάρχει σαφής πρόβλεψη για την εξοικονόμηση ενέργειας το 2016. Η τιμή που αναγράφεται βασίζεται στην παραδοχή ότι επιτυγχάνεται ο ενδεικτικός στόχος 9%.

	Στόχος εξοικονόμησης τελικής ενέργειας για το 2010 (ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας με πλάγιους χαρακτήρες)		Δηλωθείσα εξοικονόμηση τελικής ενέργειας το 2010 (ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας με πλάγιους χαρακτήρες)		Προβλέψεις εξοικονόμησης τελικής ενέργειας για το 2016 (ισοδύναμο πρωτογενούς ενέργειας με πλάγιους χαρακτήρες)	
Κράτος μέλος	Εκατομ. ΤΠΗ	% της κατανάλωσης αναφοράς	Εκατομ. ΤΠΗ	% της κατανάλωσης αναφοράς	Εκατομ. ΤΠΗ	% της κατανάλωσης αναφοράς
Πολωνία	1,021	2,0%	3,037	5,9%	5,779	11,3%
Πορτογαλία	0,344	1,9%	0,662	3,6%	2,240	12,2%
Ρουμανία ¹⁴	0,940	3,0%	2,222	7,1%	2,800	9,0%
Σλοβακία	0,224	3,0%	0,668	9,0%	0,671	9,0%
Σλοβενία	0,102	2,5%	0,101	2,5%	0,591	14,5%
Ισπανία ¹⁵	2,179	3,0%	4,720	6,5%	13,126	18,1%
Σουηδία	2,003	6,3%	2,846	9,0%	4,626	14,6%
Ηνωμένο Βασίλειο	11,737	9,0%	8,547	6,6%	17,816	13,7%

Τα επιτευχθέντα ή προβλεπόμενα επίπεδα εξοικονόμησης ενέργειας σύμφωνα με τα ΣΔΕΑ είναι υψηλότερα από άλλους δείκτες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Σύμφωνα με τα δεύτερα ΣΔΕΑ, τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον δείκτες «από την κορυφή προς τα κάτω» δηλώνουν βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά 6,6% την τριετή ενδιάμεση περίοδο (2007-2010) ή μέση ετήσια βελτίωση της κατανάλωσης αναφοράς άνω του 2,1%. Το ποσοστό αυτό βρίσκεται σε αντίθεση με το μέσο ποσοστό μείωσης της έντασης τελικής ενέργειας κατά περίπου 1,2%, που καταγράφηκε για το διάστημα 2000-2009 με το έργο Odyssee¹⁶. Η σημαντική αύξηση του ποσοστού ετήσιας βελτίωσης που προκύπτει από τα ΣΔΕΑ δεν είναι δυνατόν να αιτιολογηθεί εξ ολοκλήρου με τα μέτρα άσκησης πολιτικής, αλλά οφείλεται και σε πρόσθετους διαρθρωτικούς και στατιστικούς παράγοντες, καθώς και σε ανακολουθίες και αλληλεπικαλύψεις δεδομένων κατά την συνάθροιση των επιπτώσεων διαφόρων εθνικών μέτρων.

Τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον μεθόδους «από τη βάση στην κορυφή» ή μεθόδους βάσει συγκεκριμένων μέτρων για τον προσδιορισμό των τιμών εξοικονόμησης ενέργειας που δηλώνουν παρουσιάζουν εξοικονόμηση 5,1% της οικείας ενεργειακής κατανάλωσης αναφοράς έως το 2010. Το ποσοστό αυτό φαίνεται επίσης υψηλό λαμβανομένου υπόψη ότι, σε αντίθεση με τη μέθοδο «από την κορυφή προς τα κάτω», τα ποσοστά με μέθοδο «από τη βάση στην κορυφή» πρέπει να εξαιρούν αυτοτελή εξοικονόμηση, μολονότι δεν συμπεριλαμβάνουν ορισμένες πρώιμες εξοικονομήσεις. Υπάρχει επίσης κάποιος κίνδυνος διπλής καταμέτρησης όταν εξοικονομούμενη kWh καταλογίζεται σε περισσότερα μέτρα άσκησης πολιτικής.

¹⁴ Δεν υπάρχουν προβλέψεις για το 2016 από τη Ρουμανία. Το στοιχείο για το 2016 αντιστοιχεί στον ενδεικτικό στόχο 9% κατά την ΟΕΥ.

¹⁵ Ο υπολογισμός του στόχου 9% κατά την ΟΕΥ δεν προκύπτει σαφώς από το ΣΔΕΑ της Ισπανίας.

¹⁶ Χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο για τους δείκτες ενεργειακής απόδοσης (<http://www.odyssee-indicators.org/>) με τη χρήση μεθόδων «από την κορυφή προς τα κάτω», παρόμοιων με τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για τα δεύτερα ΣΔΕΑ από πολλά κράτη μέλη.

Πίνακας 2: Επισκόπηση των μέτρων από την πλευρά της προσφοράς που περιλαμβάνονται στο δεύτερο ΣΔΕΑ¹⁷

Κράτος μέλος	Μέτρα για την αντιμετώπιση των απωλειών μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας	Μέτρα για την προαγωγή της υψηλής απόδοσης συμπαραγωγής	Μέτρα για να δοθεί προτεραιότητα σε άλλες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής υψηλής απόδοσης	Μέτρα για την ενθάρρυνση της τηλεθέρμανσης ή τη βελτίωση της απόδοσής της	Μέτρα για την προώθηση της διαχείρισης φορτίου	Μέτρα για την προώθηση ή την ανάπτυξη έξυπνων ηλεκτρικών δικτύων	Μέτρα για την απόδοση του εφοδιασμού με πετρέλαιο και φυσικό αέριο	Προαιρετικές συμφωνίες ενθάρρυνσης της εξοικονόμησης από την πλευρά της προσφοράς	Μέτρα που αποσκοπούν στην προαγωγή της αύξησης του ανταγωνισμού μεταξύ των προμηθευτών
AT		X		X					
BE		X ¹⁸							
BG	X	X		X		X			
CY	X	X	X						
CZ		X	X	X					
DK	X			X ¹⁹			X	X	
EE	X	X		X			X		X
FI								X	
FR						X			
DE		X ²⁰							X
GR	X	X	X	X					
HU				X					
IE	X		X		X	X		X	X
IT	X	X	X			X			
LT	X	X	X	X		X	X		
LV		X							
LU		X							
MT	X	X				X			
NL		X							
PL	X			X		X			
PT		X							
RO									
SK		X							
SI		X	X	X		X		X	
ES		X	X						
SE				X		X			
UK						X			

¹⁷ Ο πίνακας είναι περιγραφικού χαρακτήρα, μόνον για να καταδειχθούν τα διάφορα είδη μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη σύμφωνα με τα οικεία δεύτερα ΣΔΕΑ. Ο αριθμός των ενδεικτικών σταυρών δεν αναλογεί στην πληρότητα ή στην ποιότητα των μέτρων που περιλαμβάνονται στο δεύτερο ΣΔΕΑ.

¹⁸ Χωριστά μέτρα για τις περιφέρειες της Βαλλονίας, της Φλάνδρας και των Βρυξελλών

¹⁹ Αναφέρεται μέτρο ή στρατηγική, αλλά δεν παρέχονται λεπτομέρειες.

²⁰ Τα μέτρα για την ΣΗΘ που περιγράφονται στο ΣΔΕΑ επικεντρώνονται στην τελική χρήση ή σε εγκαταστάσεις ΣΗΘ πολύ μικρής κλίμακας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2004/8/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή (που ορίζεται ως η ταυτόχρονη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ή/και μηχανικής ενέργειας στο πλαίσιο μιας μόνο διαδικασίας) έχει σημαντικό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας, που σε μεγάλο βαθμό παραμένει όμως αναξιοποίητο στην ΕΕ. Ο στόχος της οδηγίας ΣΗΘ είναι, συνεπώς, να καθιερωθεί διαφανές κοινό πλαίσιο για την προώθηση και τη διευκόλυνση της εγκατάστασης μονάδων συμπαραγωγής. Βραχυπρόθεσμα, η οδηγία πρέπει να προσφέρει τη δυνατότητα για την εδραίωση των υφισταμένων εγκαταστάσεων συμπαραγωγής και να προωθήσει νέες μονάδες παραγωγής. Μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, η οδηγία πρέπει να δημιουργήσει το απαραίτητο πλαίσιο για υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας, με σκοπό τη μείωση των εκπομπών CO₂ και άλλων ουσιών και τη συμβολή στην αειφόρο ανάπτυξη.

Με βάση την οδηγία ΣΗΘ, τα κράτη μέλη όφειλαν να αναλύσουν το εθνικό δυναμικό για υψηλής απόδοσης συμπαραγωγή, να αξιολογήσουν τους φραγμούς και τα διοικητικά πλαίσια και να εκτιμήσουν την αξιοπιστία του συστήματος εγγυήσεων προέλευσης (άρθρο 10 παράγραφος 1 της οδηγίας ΣΗΘ). Κάθε τέσσερα χρόνια, αρχής γενομένης από τις 21 Φεβρουαρίου 2007, τα κράτη μέλη όφειλαν να αξιολογούν την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά αύξηση του μεριδίου της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης στο ενεργειακό εφοδιασμό. Τα κράτη μέλη όφειλαν να δημοσιεύσουν τις δεύτερες εθνικές εκθέσεις προόδου έως τις 11 Οκτωβρίου 2011 και η Επιτροπή οφείλει να επανεξετάσει την εφαρμογή της οδηγίας ΣΗΘ με βάση τις εν λόγω εκθέσεις. Όλα τα κράτη μέλη συμμορφώθηκαν με την υποχρέωση να αναλύσουν το εθνικό δυναμικό συμπαραγωγής, καθώς και τους φραγμούς στην αξιοποίηση αυτού του δυναμικού και να αξιολογήσουν τα διοικητικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος των εγγυήσεων προέλευσης. Όλα τα κράτη μέλη έχουν επίσης υποβάλει την πρώτη και τη δεύτερη έκθεση προόδου, όπως απαιτείται από την οδηγία ΣΗΘ, αν και με κάποια καθυστέρηση. Για να διευκολυνθεί η υποβολή αναφορών και να παρέχονται συγκρίσιμες πληροφορίες για την αξιολόγηση, η Επιτροπή διαβίβασε μη –υποχρεωτικά υποδείγματα και ερωτηματολόγια στα κράτη μέλη, τα οποία όμως δεν χρησιμοποιήθηκαν από όλα τα κράτη μέλη ή συμπληρώθηκαν ελλιπώς. Αυτό είχε αποτέλεσμα αποκλίσεις ως προς την ποιότητα, την πληρότητα και τη μεθοδολογία. Ως εκ τούτου, συχνά δεν είναι συγκρίσιμες οι πληροφορίες που παρέχονται στις εθνικές εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο στην αύξηση του μεριδίου της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και είναι διαφορετικός ο βαθμός ανάλυσης και πληρότητας. Αυτό ισχύει επίσης για τις αναλύσεις του εθνικού δυναμικού συμπαραγωγής.

Η οδηγία ΣΗΘ έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία, αλλά, σε μερικά κράτη μέλη, το σύστημα εγγυήσεων προέλευσης ή οι μέθοδοι υπολογισμού της ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης δεν είχαν ακόμη τεθεί σε πλήρη λειτουργία το 2010 ή χρησιμοποιούνταν ελάχιστα στην πράξη. Οι εθνικοί κανόνες δικτύου που αφορούν τη σύνδεση στο δίκτυο και την πρόσβαση σε αυτό της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης έχουν εφαρμοστεί με διάφορους τρόπους και δείχνουν μεγάλες αποκλίσεις. Έχει σημειωθεί πρόοδος για να καταστούν αντικειμενικοί και διαφανείς οι κανόνες δικτύου, αλλά, σε πολλές περιπτώσεις, ο προγραμματισμός σύνδεσης και οι όροι χρέωσης εξακολουθούν να είναι περίπλοκοι και επαχθείς, ιδίως για την αποκεντρωμένη συμπαραγωγή.

Τα κράτη μέλη είχαν επίσης την υποχρέωση να αξιολογήσουν τους φραγμούς στη συμπαραγωγή. Ως συνηθέστεροι φραγμοί στη συμπαραγωγή χαρακτηρίστηκαν από τα κράτη μέλη οι τιμές των

καυσίμων, η ζήτηση θέρμανσης και ψύξης, η πολυπλοκότητα της νομοθεσίας, η έλλειψη προώθησης και κανόνων για πρόσβαση στα δίκτυα ηλεκτρισμού της προερχόμενης από συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Περαιτέρω σημαντικοί φραγμοί ήταν ο οικονομικός κίνδυνος, οι αβεβαιότητες που οφείλονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, η έλλειψη υποδομής (για τη θερμική ενέργεια) και χρηματοδοτικών πόρων, η ελλιπής ευαισθητοποίηση και η ανωριμότητα ορισμένων τεχνολογιών.

Με τις δεύτερες εκθέσεις προόδου τα περισσότερα κράτη μέλη διαβίβασαν πληροφορίες σχετικά με τα συστήματα στήριξης της συμπαραγωγής, μολονότι οι πληροφορίες αυτές δεν απαιτούνταν από τη νομοθεσία. Τιμολόγια τροφοδότησης, πριμοδοτήσεις των τιμών ή εγγυημένη τιμή αγοράς για ηλεκτρική ενέργεια από συμπαραγωγή αποτελούσαν τις συχνότερες μορφές στήριξης που χρησιμοποιήθηκαν σε 17 κράτη μέλη κατά την περίοδο αναφοράς (έως το 2010). Οι εν λόγω μηχανισμοί στήριξης συνδυάστηκαν με επιδοτήσεις κεφαλαίου σε 15 κράτη μέλη. Σε πολλά κράτη μέλη χρησιμοποιήθηκαν, επίσης, απαλλαγές από την καταβολή ενεργειακού και εταιρικού φόρου, καθώς και ταχύτερες φορολογικές αποσβέσεις. Μερικά κράτη μέλη συνδύασαν διαφορετικούς μηχανισμούς στήριξης, λόγω χάρη πιστοποιητικά σε συνδυασμό με συστήματα ποσοστώσεων (τέσσερα κράτη μέλη). Το πεδίο εφαρμογής, οι προϋποθέσεις και η διάρκεια των εθνικών καθεστώτων στήριξης διαφέρουν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τα καθεστώτα στήριξης συχνά αφορούσαν συγκεκριμένο τμήμα της συμπαραγωγής, λόγω χάρη συγκεκριμένο καύσιμο, π.χ. τη βιομάζα, ή δυναμικότητα παραγωγής, π.χ. κατώτερη των 10 MW²¹.

Αφότου άρχισε να ισχύει η οδηγία ΣΗΘ, το 2004, σημειώθηκε περιορισμένη αύξηση του μεριδίου της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Το μερίδιο της ΣΗΘ στη συνολική ηλεκτροπαραγωγή στην ΕΕ των 27 αυξήθηκε από 10,5% το 2004 σε 11,2% το 2011. Σε απόλυτες τιμές, η ηλεκτροπαραγωγή από ΣΗΘ αυξήθηκε κατά 38 TWh²²: από 337 TWh το 2004 σε 375 TWh το 2011.

Με βάση τις εθνικές εκθέσεις που υποβλήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 10 της οδηγίας ΣΗΘ, στις οποίες αποτυπώνεται η κατάσταση έως το 2010 με επικέντρωση στην περίοδο από το 2008 και μετά, η συνολική εξέλιξη της ηλεκτροπαραγωγής από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης παρουσιάζει μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών.

Το 2009 σημειώθηκε ελαφρά πτώση της συνολικής παραγωγής από ΣΗΘ, ιδίως στη βιομηχανία, μάλλον λόγω της οικονομικής κρίσης, ενώ το 2010 ακολούθησε ανάκαμψη. Από το 2008 έως το 2009 αυξήθηκε η ηλεκτροπαραγωγική δυναμικότητα αλλά μειώθηκε η ηλεκτροπαραγωγή, ήτοι δεν αξιοποιήθηκε πλήρως η ηλεκτροπαραγωγική δυναμικότητα. Η παραγωγή θερμότητας από συμπαραγωγή έχει σταθεροποιηθεί χωρίς να σημειωθεί πτώση της και, εν γένει, από το 2004 είναι σταθερός ο ρυθμός αύξησής της. Η μέτρια αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση της τηλεθέρμανσης κατοικιών, εμπορικών χώρων και χώρων παροχής υπηρεσιών.

Το μερίδιο της συμπαραγωγής στη (θερμική) παραγωγή θερμότητας ποικίλλει από ποσοστό άνω του 30% στη Σουηδία (40%), τη Βουλγαρία (33%), την Τσεχική Δημοκρατία (33%) και την Εσθονία (31%), σε ποσοστό χαμηλότερο του 1% στην Ελλάδα, τη Μάλτα και την Κύπρο. Την εν λόγω περίοδο αυξήθηκε σταθερά η χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου για συμπαραγωγή, από 39% σε 48%, ενώ φθίνουσα ήταν η πορεία της χρήσης άνθρακα και λιγνίτη, από 35% σε 21%. Η βιομάζα και το βιοαέριο δείχνουν γενική ανοδική πορεία: από 9% το 2005 σε 15% το 2010. Οι

²¹ Μεγαβάτ.

²² Terawatt hours (τεραβατώρες).

ατμοστρόβιλοι συμπύκνωσης - εκτόνωσης είναι η συνηθέστερα χρησιμοποιούμενη τεχνολογία, αλλά με φθίνουσα πορεία καθώς η χρήση της μειώθηκε από 40% το 2005 σε 36% το 2010, ενώ αυξάνεται το μερίδιο της παραγωγής με αεριοστρόβιλους συνδυασμένου κύκλου με ανάκτηση θερμότητας (από 23% το 2005 σε 29% το 2010). Συνολικά έχει αυξηθεί το μερίδιο της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά η πρόοδος ήταν περιορισμένη, καθώς το μερίδιο αυτό είναι μόλις το 12% της ηλεκτροπαραγωγής, αντί του οικονομικού δυναμικού 21%, το οποίο προσδιόρισαν τα κράτη μέλη στις εθνικές αναλύσεις του δυναμικού της συμπαραγωγής²³.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η εφαρμογή της ΟΕΥ στην πράξη είχε ως αποτέλεσμα, πρωτίστως, μέτρα που στοχεύουν στην τελική χρήση της ενέργειας, για παράδειγμα, προγράμματα για την αναβάθμιση και την ανακαίνιση κτηρίων. Σύμφωνα με τα ΣΔΕΑ των κρατών μελών επιτεύχθηκαν υψηλά επίπεδα εξοικονόμησης τελικής ενέργειας έως το 2010 και συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα περισσότερα κράτη μέλη θα υπερβούν άνετα τον ενδεικτικό στόχο του 9% έως το 2016. Αυτό είναι ενθαρρυντικό και δείχνει ότι η τήρηση των δεσμεύσεων από τα κράτη μέλη αποφέρει καρπούς στην εξοικονόμηση ενέργειας. Η πρόοδος που σημειώθηκε πρέπει να συνεχιστεί προκειμένου να επιτευχθεί ο φιλόδοξος στόχος της ΕΕ για 20% εξοικονόμηση ενέργειας έως το 2020, και η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογή της ΟΕΥ συνιστά καίριο μέσο για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Όσον αφορά την οδηγία ΣΗΘ, η συνολική εξέλιξη της ηλεκτροπαραγωγής από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης δείχνει μέτρια αύξηση, που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση της τηλεθέρμανσης κατοικιών, εμπορικών χώρων και χώρων παροχής υπηρεσιών. Η παραγωγή θερμότητας από συμπαραγωγή αυξάνεται σταθερά από το 2004.

Προς το παρόν δεν κρίνονται σκόπιμες προτάσεις για πρόσθετα μέτρα ή τροποποιήσεις της ΟΕΥ ή της οδηγίας ΣΗΘ. Ο λόγος είναι ότι και οι δύο οδηγίες θα καταργηθούν και έχουν αντικατασταθεί από την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση (ΟΕΑ), στην οποία περιλήφθηκαν οι διατάξεις των δύο καταργούμενων οδηγιών και ενισχύθηκαν οι υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη.

²³ Παράρτημα Χ της εκτίμησης των επιπτώσεων της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση, (SEC (2011) 779 final).